

อ้อแก้ว เดือนอุประ 2555: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา) สาขาวิชา
วิทยาศาสตร์ศึกษา ภาควิชาการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมาลี กาญจนชาติ, ค.ศ. 131 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดย
ใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัย
ครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกรณีศึกษา โดยมีกลุ่มที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก
แห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2554 จำนวน 28 คน จัดการเรียนรู้เรื่องระบบต่างๆในร่างกาย โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน
คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการสำรวจตรวจสอบ ขั้นการนำเสนอและลงข้อสรุป และขั้นการสรุปและประเมินการ
เรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบบันทึกการจัด
การเรียนรู้ ใบงานและอนุทินสะท้อนการเรียนรู้ของนักเรียน ข้อมูลด้านความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
วิเคราะห์เนื้อหาตามตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและจัดกลุ่มคำตอบของนักเรียนเป็น
4 กลุ่มคือ 1) กลุ่มคำตอบที่ตอบได้สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนด 2) กลุ่มคำตอบที่ตอบไม่สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนด
3) กลุ่มคำตอบที่คัดลอกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานการณ์และ 4) กลุ่มคำตอบที่ระบุประเด็นคำตอบ
สอดคล้องกับสถานการณ์แต่ไม่ขยายความให้ชัดเจน แล้วคำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละของจำนวนนักเรียน
ในแต่ละกลุ่มคำตอบทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับข้อมูลด้านแนวทางการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานวิเคราะห์ เนื้อหาจากอนุทินสะท้อนการเรียนรู้ของนักเรียนและแบบบันทึก
การจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนได้โดยก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มคำตอบ
ที่ตอบได้สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดในด้านการนิยามปัญหา การตั้งสมมติฐานและการประเมิน ส่วนด้านการ
รวบรวมข้อมูล และการลงข้อสรุป นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มคำตอบที่ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนด แต่หลัง
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
สูงขึ้นและอยู่ในกลุ่มคำตอบที่ตอบได้สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดในทุกตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ 2) แนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทั้ง 4 ขั้น มีอยู่ 2 แนวทาง คือ 1) การให้นักเรียน
ระดมสมองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ 2) การให้นักเรียนตอบคำถาม ส่วนขั้นการวางแผน การสำรวจ
ตรวจสอบ และ ขั้นการสรุปและประเมินการเรียนรู้ควรเพิ่มการให้นักเรียนวางแผนการสืบค้นข้อมูลอีกแนวทางหนึ่ง

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก